

Тернопільська обласна рада
Департамент освіти і науки Тернопільської обласної військової адміністрації
Фаховий коледж Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії
ім. Тараса Шевченка

Циклова комісія музичних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора
з навчально-виховної роботи
Павло ЯЛОВСЬКИЙ
« 31 » *серпня* 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Акторська майстерність та сценічна культура

Освітньо-професійний ступінь **фаховий молодший бакалавр**
Галузь знань **01 Освіта / Педагогіка**
Спеціальність **014.13 Середня освіта (Музичне мистецтво)**
Освітньо-професійна програма **Середня освіта (Музичне мистецтво)**

Кременець – 2023

Яловська І. В. Акторська майстерність та сценічна культура: робоча програма навчальної дисципліни для здобувачів фахової передвищої освіти з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво). Кременець, 2023. 12 с.

Розробник:

Яловська Ілона Володимирівна – викладач циклової комісії музичних дисциплін Фахового коледжу КОГПА ім. Тараса Шевченка.

Робоча програма затверджена на засіданні циклової комісії музичних дисциплін
Протокол від « 31 » серпня 2023 р. № 1

Голова циклової комісії

Сергій ШЕГЕРА

1. Вступ

Навчальна дисципліна «Акторська майстерність та сценічна культура» є одним із вибірових освітніх компонентів, який забезпечує формування у майбутніх учителів музичного мистецтва додаткової кваліфікації «Керівник вокальної студії». Вона спрямована на набуття здобувачами фахової передвищої освіти теоретичних знань і практичних навичок акторської майстерності у процесі вокально-виконавської діяльності, розвиток у студентської молоді акторського таланту, здатності до акторсько-сценічної взаємодії на сцені, здатності до створення власних акторських концепцій у сфері естрадного вокально-сценічного виконавства.

Програма вивчення вибіркової навчальної дисципліни «Акторська майстерність та сценічна культура» складена для навчання здобувачів освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» відповідно до освітньо-професійної програми Середня освіта (Музичне мистецтво) з галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

2. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма здобуття освіти	
Кількість кредитів ECTS: 4,5	Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка	Вибіркова	
Змістових модулів – 6	Спеціальність 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)		
Загальна кількість годин – 135	Освітньо-професійна програма Середня освіта (Музичне мистецтво)	Рік підготовки:	
		4-й	
		Семестр	
		7-й	8-й
		Лекції	
		10	10
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2; 4 самостійної роботи здобувача освіти – 1; 2,4	Освітньо-професійний ступінь: фаховий молодший бакалавр	Практичні	
		20	46
		Самостійна робота	
		15	34
		Форма контролю: екзамен у 8 семестрі	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить 64 % / 36 %.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Акторська майстерність та сценічна культура» є формування системи практичних вмінь і навичок володіння сценічною культурою, засвоєння елементів виконавського мистецтва, удосконалення культури мови майбутнього артиста.

Основні завдання курсу:

- 1) опанування знань і умінь, необхідних для роботи у театралізованих заходах, шоу-програмах, концертах;
- 2) формування досвіду емоційного і свідомого ставлення до слова як головного засобу сценічної дії;
- 3) оволодіння досвідом творчої діяльності в галузі сценічної майстерності видатних митців вокального мистецтва ХХ-ХХІ ст.;
- 4) набуття навичок сценічного мистецтва;
- 5) усвідомлене засвоєння завдань, змісту, форм та методів навчання учнів різних вікових груп;
- 6) формувати майстерність творчо використовувати в музично-освітній діяльності надбань народної педагогіки, класичних і сучасних музично-педагогічних досліджень, новаторських ідей;
- 7) розвивати самостійність та творчі здібності майбутніх учителів музичного мистецтва;
- 6) формувати у здобувачів фахової передвищої музично-педагогічної освіти позитивну мотивацію до вивчення курсу і майбутньої професійної діяльності;
- 7) забезпечити професійну готовність майбутніх педагогів-музикантів до створення умов для особистісного розвитку учнів, формування у школярів сценічної культури, естетичного досвіду.

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувачів фахової передвищої освіти повинні бути сформовані такі **компетентності**:

ЗК3 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4 Здатність спілкуватись іноземною мовою.

ЗК7 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК19 Здатність до вокальної, диригентсько-хорової та інструментальної інтерпретації музичних творів.

СК23 Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у вокально-виконавській діяльності.

СК24 Здатність організовувати сольну і колективну вокально-виконавську діяльність учнів різних вікових груп.

Програмні результати навчання

Нормативний зміст вивчення здобувачами фахової передвищої освіти навчальної дисципліни «Акторська майстерність та сценічна культура» сформульований у таких програмних результатах навчання:

РН1 Здійснювати професійну діяльність державною мовою як усно, так і письмово.

РНЗ Аналізувати можливості професійного розвитку з урахуванням умов педагогічної діяльності та індивідуальних запитів і потреб.

РН11 Застосовувати інновації у професійній діяльності.

РН24 Демонструвати уміння художньої інтерпретації сучасного вокального музичного мистецтва; виявляти сценічну культуру, акторський талант.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи сценічної майстерності

Тема 1. Творча атмосфера.

Загальне поняття атмосфери в житті та у театральному мистецтві. Актор, сценарист, художник, композитор, як творці атмосфери вистави для глядача. Атмосфера, як взаємозв'язок актора з глядачем. Атмосфера і акторське виконавство. Атмосфера, як засіб репетиційного процесу.

Тема 2. Робота актора над собою.

Чотири основні етапи роботи над роллю: пізнання, переживання, втілення, вплив. Методика роботи актора над роллю: вивчення дійсності, аналіз літературного матеріалу, акторська робота на репетиціях, вдома і у виставі. Головний принцип роботи над роллю – від вигаданих чужих обставин до живого дійсного почуття, як шлях від зовнішнього до внутрішнього.

Тема 3. Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності.

Прийоми статурності і фіксації в театральних формах. Характер жесту: комічний, трагічний. Психологічний жест як перший крок актора у роботі над роллю.

Змістовий модуль 2. Акторське спілкування

Тема 4. Взаємодія акторів на сцені.

Процес взаємодії акторів на сцені. Уміння актора спостерігати життя, стосунки людей, уміння помічати в окремій деталі поведінки однієї людини вплив поведінки іншої.

Тема 5. Сценічне спілкування.

Взаємодія з партнером. Елементи живого процесу сценічної взаємодії: оцінка, орієнтація, привернення уваги партнера, пристосування до об'єкта, характер та динаміка пристосування. Взаємодія, як процес становлення та розвитку взаємовідносин з об'єктами-партнерами під час сценічної боротьби.

Змістовий модуль 3. Поняття етюд. Створення етюдів

Тема 6. Парний та масовий етюд: основні вимоги до даної форми.

Особливості над постановкою парних етюдів. Репетиційна робота над парними етюдами на сценічному майданчику. Вправи на засвоєння законів спілкування на орієнтування, пристосування, взаємодію. Вправи на оцінку дії

партнера на задану тему або імпровізацію. Вправи на привернення уваги партнера. Засвоєння принципів сценічного спілкування з партнером у парному етюді.

Тема 7. Робота над масовим етюдом.

Поняття парний та масовий етюд, вимоги до їх створення, особливості та відмінності. Засвоєння принципів сценічного спілкування у масовому етюді. Маса як головна дійова особа етюду. Організація дії виконавців у масовій сцені. Специфіка взаємодії у масовому етюді, її характер. Підтекст як комплекс думок і почуттів, що містяться у тексті ролі.

Змістовий модуль 4. Малі форми драматургії.

Тема 8. Малі форми драматургії.

Різновиди малих форм драматургії. Особливості роботи над скетчем, інтермедією, мініатюрою. Підбір матеріалу та розробка ідейно-тематичного аналізу сценки. Репетиції. Створення гумористичного образу – клоунада та пантоміма. Репетиція з реквізитом. Наділення бутафорії та реквізиту сценічними можливостями.

Змістовий модуль 5. Імпровізація як складова акторської майстерності»

Тема 9. Особливості акторської імпровізації.

Акторська імпровізація у творчій діяльності вокаліста.

Тема 10. Робота з партнером.

Специфіка роботи з партнером у сценічній діяльності. Робота з партнером у вокальних номерах. Підбір відповідного репертуару для виконання.

Змістовний модуль 6. Словесна дія в акторській роботі

Тема 11. Словесна дія у сценічному мистецтві.

Особливості словесної дії у концертному номері на естраді. Опрацювання дуетних номерів.

Тема 12. Словесно-вокальна дія у музично-театральних жанрах.

Словесно-вокальна дія в естрадно-концертній діяльності вокаліста.

5. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
лекц.		сем.	практ.	с. р.	
Змістовий модуль 1. Основи сценічної майстерності					
Тема 1. Творча атмосфера.	9	2		4	3
Тема 2. Робота актора над собою.	9	2		4	3
Тема 3. Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності.	9	2		4	3
Разом за змістовим модулем 1.	27	6		12	9
Змістовий модуль 2. Акторське спілкування					
Тема 4. Взаємодія акторів на сцені.	9	2		4	3
Тема 5. Сценічне спілкування.	9	2		4	3
Разом за змістовим модулем 2.	18	4		8	6
Разом за 7-семестр	45	10		20	15
Змістовий модуль 3. Поняття «етюд». Створення етюдів					
Тема 6. Парний та масовий етюди: основні вимоги до даної форми.	13	2		6	5
Тема 7. Робота над масовим етюдом.	14	2		8	4
Разом за змістовим модулем 3.	27	4		14	9
Змістовий модуль 4. Малі форми драматургії					
Тема 8. Малі форми драматургії, їх різновиди.	13	2		6	5
Разом за змістовим модулем 4.	13	2		6	5
Змістовий модуль 5. Імпровізація як складова акторської майстерності					
Тема 9. Особливості акторської імпровізації.	12	1		6	5

Тема 10. Робота з партнером.	12	1		6	5
Разом за змістовим модулем 5.	24	2		12	10
Змістовий модуль 6. Словесна дія в акторській роботі					
Тема 11. Словесна дія у акторському мистецтві.	12	1		6	5
Тема 12. Словесно-вокальна дія у музично-театральних жанрах.	14	1		8	5
Разом за змістовим модулем 6.	26	2			10
Разом за 8-й семестр.	90	10		46	34
Разом за навчальним планом.	135	20		66	49

6. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Атмосфера, як взаємозв'язок актора з глядачем	4
2.	Робота над вдосконаленням акторської майстерності	4
3.	Поза і жест як основні елементи статурної акторської виразності	4
4.	Особливості акторської взаємодії на сцені	4
5.	Особливості сценічного спілкування між виконавцями	4
6.	Робота над парними етюдами	6
7.	Робота над масовими етюдами	8
8.	Створення образу у малих формах драматургії	6
9.	Акторська імпровізація у творчій діяльності вокаліста	6
10.	Робота з партнером у вокальних номерах.	6
11.	Особливості словесної дії у концертному номері на естраді	6
12.	Словесно-вокальна дія у естрадно-концертній діяльності вокаліста	8
	Разом	66

7. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Зміст завдання	Кількість годин
1.	Поняття творчої атмосфери у театральному мистецтві. Значення атмосфери у акторському виконавстві	3
2.	Принципи самостійної роботи над роллю: пізнання, переживання, втілення, вплив	3

3.	Самостійно опрацювати, розібрати музично-літературний текст нового твору (за вибором)	3
4.	Декламація віршів, розбір вокального рядка вокалізу	3
5.	Аналіз художнього змісту та концепцій естрадно-концертних номерів	3
6.	Робота над розспівками, ритмічними чи речитативними вправами (скоромовками)	5
7.	Проаналізувати специфіку взаємодії у масовому етюді, її характер	4
8.	Самостійно підготувати твір з методичним розбором.	5
9.	Акторська імпровізація на вільну тему.	5
10.	Відпрацювання навичок роботи з партнером у концертних номерах	5
11.	Сценічна атмосфера. Роль музики в її створенні.	5
12.	Репетиційна робота над словесно-вокальної дією в естрадно-концертній діяльності вокаліста	5
	Разом	49

8. Методи навчання

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекція (лекція-інформація, лекція-демонстрація, лекція-візуалізація), бесіда, розповідь, спостереження, аналіз, синтез, узагальнення, метод проєктів, художньо-педагогічний аналіз музичних і театральних творів, акторська гра, творча інтерпретація та імпровізація.

2. Методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: стимулювання обов'язку і відповідальності у навчанні, опора на життєвий і професійний досвід здобувачів, створення відчуття успіху у навчанні.

9. Методи контролю

Поточний контроль: усне опитування (індивідуальне), практичні заняття, перевірка виконання здобувачами завдань для самостійної роботи, оцінювання якості виконання практичних завдань.

Підсумковий контроль: екзамен у 8 семестрі.

10. Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів фахової передвищої освіти з навчальної дисципліни «Акторська майстерність та сценічна культура»

Оцінку «5», «відмінно» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який виявляє високий рівень володіння знань з предмету (відповідно до програмових вимог), демонструє ґрунтовний аналіз репертуару для театральних постановок, дає повні, розгорнуті відповіді на теоретичні питання (щодо програмових вимог). Також, демонструє високу акторську майстерність у

виконанні творчих завдань та вміє відтворювати задану сценічну атмосферу за допомогою музики.

Оцінку «4», «добре» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який добре володіє загальними принципами сценічної культури, прийомами та способами спілкування з партнерами. Не в повному обсязі дає відповіді на теоретичні питання. Допускає помилки у відтворенні та втіленні певних сценічних образів та ролей, демонструє недосконале виконання художнього репертуару.

Оцінку «3», «задовільно» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який не завжди може продемонструвати основні навички сценічної культури, не може самостійно опрацювати репертуарний план для постановок чи виконання музичних номерів. Робить суттєві помилки у виконанні вокальних номерів та творчих завданнях. Здобувач не може самостійно проаналізувати теоретичні питання.

Оцінку «2», «незадовільно» заслуговує здобувач фахової передвищої освіти, який фрагментарно відтворює незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення навчальної дисципліни. Демонструє елементарні знання теоретичного матеріалу. Не здобув практичних умінь і навичок, необхідних для виконання творчих завдань, театральних. Не вміє логічно мислити і висловлювати свою думку.

11. Методичне забезпечення

Навчально-методичні посібники, плани практичних занять аудіо-та відеоматеріали

12. Рекомендована література

Основна

1. Гавацко Е. П. Формування вокальних навичок у вихованців студії естрадного співу: наук.-метод. посіб. Ужгород, 2017. 65 с.
2. Кірсанов В.В. Двадцять практичних рекомендацій з розвитку вокальної техніки естрадних співаків-початківців. 2019. 58 с
3. Корнієнко Н. Український театр у переддень третього тисячоліття. Київ: Факт, 2000. 160 с.
4. Косяк Л. І., Закора А. О. Педагогічні умови формування вокально-сценічної майстерності майбутніх учителів музичного мистецтва. 2020. 117 с.
5. Курбас Л. Філософія театру. Київ: Основи. 2001. 917 с.
6. Лей Ван Формування вокально-сценічної майстерності майбутнього вчителя музики. Київ. 2010. 199 с
7. Олійник Л. До питання виховання акторів на першому курсі. *Проблеми театральної освіти в Україні*: матеріали наук. конф. Київ: ВВП «Компас». 2003. 12–21 с.
8. Пацунов В. П. Експериментальна режисура: програма. Київ: КНУКіМ, 2000. 9 с.

9. Рось З. П. Особливості роботи з розвитку вокально-виконавської техніки естрадно-джазових співаків: навчальний посібник з методичними рекомендаціями. Івано-Франківськ : СІМІК, 2019. 66 с.

10. Ткаченко Т. В. Формування вокально-сценічної культури студентів мистецьких факультетів педагогічних вузів: монографія. Харків : ХНПУ ав. Г. С. Сковороди. 2016. 307 с.

Допоміжна

1. Зайцев В.П. Майстерність артиста і ведучого: навч. посібник. Київ: НАКККіМ, 2016. 234 с.

2. Зайцев В.П. Режисура естради та масових видовищ: навчальний посібник. Київ: ДАКОР, 2016. 252 с.

3. Рудніцька О. О. Методологічні аспекти формування мовленнєвої культури студентів-першокурсників, майбутніх акторів. *Науковий Вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка Карого*. 2018. Вип. 22. С. 162-166.

4. Матушенко В.Б. Розвиток естрадного мистецтва: підручник. Київ: НАКККіМ, 2016. 200 с.